

Criteria voor duurzaam inkopen van **Kantoormeubilair**

Versie: 1.5

Datum: oktober 2011

Colofon

Dit criteriadocument voor het duurzaam inkopen van Kantoormeubelen is opgesteld in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Afbakening van de productgroep	2
1.2	Status en relatie tot vernieuwing Duurzaam Inkopen	3
2	Markt en duurzaamheid	4
2.1	Marktontwikkelingen.....	4
2.2	Duurzaamheidsaspecten	4
2.2.1	Milieuaspecten.....	4
3	Duurzaamheid in het inkoopproces.....	8
3.1	Vorbereidingsfase (aandachtspunten)	8
3.2	Specificatiefase (criteria)	8
3.2.1	Kwalificatie van leveranciers	8
3.2.2	Programma van eisen.....	8
3.2.3	Gunningscriteria	10
3.2.4	Contract	11
3.3	Gebruiksfase (aandachtspunten).....	11
4	Meer informatie	12
Bijlage 1	Wijzigingen ten opzichte van vorige versie	13
Bijlage 2	Materialen van de EU CPV-lijst	15

1 Inleiding

De overheid wil concrete stappen zetten naar een duurzame samenleving en geeft zelf het goede voorbeeld. Door als overheid duurzaam in te kopen, krijgt de markt voor duurzame producten een stevige impuls. De overheden hebben voor zichzelf doelen gesteld ten aanzien van duurzaam inkopen. Om de doelstellingen te bereiken zijn duurzaamheidscriteria ontwikkeld voor een groot deel van de producten, diensten en werken die overheden inkopen. Deze criteria zijn geen regelgeving maar zijn bedoeld als handvat om duurzaam in te kopen.

In dit document vindt u de criteria voor de productgroep Kantoormeubilair. Ook vindt u in dit document aandachtspunten voor de fase vóór en ná de inkopen, achtergrondinformatie, afwegingen bij de criteria, uitwerking van de criteria in bestekteksten en uitwerking van de beoordeling van criteria.

1.1 Afbakening van de productgroep

Deze productgroep heeft betrekking op alle Kantoormeubilair dat een organisatie kan inkopen, zoals bureaus, stoelen (bureaustoelen, kantinestoelen, vergaderstoelen), tafels, banken, kasten, werkbladen en magazijnstellingen. Schoolmeubilair valt buiten deze productgroep. De criteria van deze productgroep zijn daarnaast niet van toepassing op de inkoop van tweedehands kantoormeubilair.

Kantoormeubilair vormt een onderdeel van de totale kantoorinrichting. De overige componenten die gerelateerd zijn aan kantoorinrichting, zoals stoffering, hardware en netwerken zijn ondergebracht in aparte productgroepen. Voor deze productgroepen zijn in een afzonderlijk traject criteria ontwikkeld.

Om het de aanbestedende dienst gemakkelijker te maken wordt een selectie van CPV-codes gegeven die van toepassing kunnen zijn op deze productgroep. Deze selectie is niet uitputtend of compleet. Het blijft de verantwoordelijkheid van de aanbestedende dienst om zelf de juiste set van CPV-codes te verzamelen, aansluitend bij de betreffende aanbesteding.

De volgende CPV-codes zijn op deze productgroep van toepassing:

- 39120000-9 Tafels, kasten, schrijftafels en boekenkasten.
- 39121000-6 Schrijftafels en tafels.
- 39121100-7 Schrijftafels.
- 39121200-8 Tafels.
- 39122000-3 Kast en boekenkasten.
- 39122100-4 Kast.
- 39122200-5 Boekenkasten.
- 39130000-2 Kantoormeubilair.
- 39131100-0 Archiefrekken.
- 39132100-7 Dossierkasten.
- 39133000-3 Uitstalkasten.
- 39134000-0 Computermeubilair.
- 39134100-1 Computertafels.
- 39135000-7 Sorteertafels.
- 39135100-8 Sorteerkastjes.

39141100-3 Legplanken.

39141200-4 Werkbladen.

1.2 Status en relatie tot vernieuwing Duurzaam Inkopen

Dit document is in oktober 2011 voor het laatst gewijzigd. Zie bijlage 1 voor een toelichting op de wijzigingen.

In juni 2011 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu positief gereageerd op een advies van VNO-NCW, MKB-Nederland, MVO-Nederland, De Groene Zaak en NEVI met aanbevelingen voor duurzaam inkopen. Op enkele punten komt dit document al tegemoet aan de aanbevelingen, voor andere voorstellen wordt bekeken op welke wijze deze kunnen worden verwerkt. Om optimaal duurzaam in te kopen is daarom het dringend advies om naast dit document kennis te nemen van de voor inkopers relevante aanbevelingen zoals zijn gebundeld op de website van [PIANOo](#). Het gaat onder meer om het meenemen van duurzaamheid in het hele inkoopproces en het in dialoog treden met de markt. Bij deze aanbevelingen worden in de loop van de tijd meer concrete handvatten geplaatst. Ook het verwerken van de aanbevelingen in de criteriadocumenten wordt ter hand genomen. Op de website van [AgentschapNL](#) staat de planning voor de aanpassing van de criteriadocumenten.

2 Markt en duurzaamheid

In dit hoofdstuk vindt u de inhoudelijke afwegingen die geleid hebben tot de set van criteria voor Kantoormeubilair.

2.1 Marktontwikkelingen

Overheden en bedrijven kopen hun kantoormeubelen doorgaans niet rechtstreeks bij de producenten van meubilair, maar via distributeurs die een 'totaalpakket' kunnen leveren. Deze distributeurs beschikken over een wijd verspreid netwerk van binnen- en buitenlandse leveranciers. In Nederland wordt de markt beheerst door een klein aantal grote (internationale) distributeurs.

Er zijn geen precieze cijfers bekend over de omvang van de overheidsvraag van deze productgroep. Geschat wordt dat de jaarlijkse omzet enkele tientallen miljoenen Euro's bedraagt. De overheid is als afnemer binnen de markt van kantoormeubilair derhalve een speler van formaat.

2.2 Duurzaamheidsaspecten

2.2.1 Milieuaspecten

Voor kantoormeubilair zijn de meest gebruikte materialen staal, hout, kunststoffen (inclusief schuim) en textiel of leer. De milieueffecten van het meubilair zijn vooral gerelateerd aan de winning, productie en behandeling van het gebruikte materiaal. De verdere stappen (de confectionering en assemblage tot een meubelstuk) hebben een relatief kleinere invloed. Een ander relevant aspect voor de totale milieubelasting is de levensduur en de manier waarop het meubelstuk na gebruik verder wordt verwerkt.

Levensduur

Levensduur van het meubilair is een lastig onderwerp. Zowel duurzaamheid als kosten (denk aan een begrip als Total Cost of Ownership) bestrijken een langere periode dan de standaardcontractperiode van vier jaar. De functionele levensduur is aantoonbaar met tests. Maar technische ontwikkeling en veranderingen in werkvormen en het takenpakket van werknemers kan vervanging van meubilair vereisen voordat de technische levensduur is bereikt. Daarnaast gaat een verhuizing of vernieuwde organisatie-identiteit vaak samen met vroegtijdige vervanging van meubilair. Oplossingen moeten dus meer gezocht worden in een product dat breed toepasbaar is (tijdloos, niet-trendy design). In de criteria is daarom rekening gehouden met naleverbaarheid van onderdelen gedurende een langere periode, iets wat overigens in de praktijk al regelmatig wordt geëist.

In de minimumeisen is opgenomen dat de levensduur van het meubilair bij normaal gebruik moet worden gegarandeerd voor tenminste vijf jaar. In eerdere versie van de criteria was als toelichting opgenomen dat het in het meubel gebruikte polyurethaanschuim in ieder geval voldoet aan de eis als het schuim voldoet aan de norm NEN 3373. Omdat onduidelijkheid blijkt te bestaan over de toepasbaarheid van deze norm bij schuim dat gebruikt wordt voor kantoormeubelen, is deze tekst verwijderd uit het criterium. Bij actualisatie van de criteria kan dit onderwerp mogelijk verder onderzocht worden. In de toekomst kan eventueel ook worden onderzocht of de termijn voor verschillende soorten meubilair zou moeten variëren.

Ongewenste stoffen

Geïnspireerd door de formuleringen uit de diverse in Europa bestaande milieukeurlabels is een aantal eisen opgesteld op het gebied van ongewenste stoffen. Dit geldt voor zowel voor

ongewenste ingrediënten (bijvoorbeeld zware metalen in textiel) als emissies vanuit het meubel (bijvoorbeeld het vrijkomen van formaldehyde).

Allereerst is als eis opgenomen dat het toegepaste plaatmateriaal voldoet aan formaldehydeklaas E1. Dit sluit aan op de in Europa geëiste analyse- en classificatiemethode. Hierin is de keuze E0, E1 of E2.

Voor het uitbannen van ongewenste stoffen is ook onderzocht of kan worden aangesloten bij de toekomstige eisen van REACH. REACH is een Europese verordening (nr 1907/2006) en dus direct van kracht in alle EU-lidstaten. REACH zal in de toekomst strengere regels stellen voor een groot aantal stoffen, variërend van registratieplicht en autorisatieplicht tot verbod. Dit biedt op dit moment echter geen concrete aanknopingspunten om een algemeen criterium voor kantoormeubilair op te kunnen stellen.

Geïnspireerd door Milieukeur Meubelen eis 2.1.2 (versie MEU.7) is overwogen om een eis op te nemen rondom Houtverduurzamingsmiddelen en oppervlaktebehandelingen. Tijdens de consultatie bleek dat dit in de praktijk bij Kantoormeubilair nauwelijks voorkomt. Deze eis is daarom vervallen.

Ook is als eis opgenomen dat de coating moet voldoen aan de grenswaarden voor emissie uit EN 71-3. Hierin worden emissie(migratie)grenzen gesteld aan antimonium, arseen, barium, cadmium, chroom, lood, kwik en selenium. Deze is in principe bedoeld voor speelgoed, maar stelt wel scherpe grenzen. Bovendien leveren veel lakfabrikanten producten die hieraan voldoen omdat ze anders niet mogen worden toegepast op het coaten van bijvoorbeeld speelgoed of kindormeubels.

Tijdens de criteriaontwikkeling is overwogen om een criterium voor schuim op te nemen, geïnspireerd op de milieukeurcriteria. De betreffende milieukeurcriteria hebben tot doel om CFK's en HCFK's uit te bannen. Nader onderzoek leert dat de Europese milieuministers hebben afgesproken de productie van HCFK's te staken. Daarom is geen nadere eis voor dit onderwerp opgesteld.

Geïnspireerd door Milieukeur Meubelen is voor textiel een eis opgenomen op het gebied van een aantal zware metalen in de pigmenten en gechloreerde vezels.

Recycling

In de criteria worden de eerste stappen gezet om recycling beter te faciliteren.

In de eisen is opgenomen dat materialen met huis-, tuin- en keukengereedschap van de andere materialen in het meubel zijn te scheiden. Composieten en sandwichpanelen worden uitgezonderd van de eis. Sandwichpanelen met een kartonnen honingraat of polystyreen kern en MDF, gemelamineerd spaanplaat, multiplex of aluminium dekbladen zijn bijvoorbeeld niet volledig van elkaar te scheiden. Toch hebben ze ook een milieuvoordeel omdat wordt bespaard op grondstoffen door verminderd materiaalgebruik. Over composieten is discussie: enerzijds is recycling moeilijk doordat composieten zijn opgebouwd uit meerdere materialen. Anderzijds kan inzet van agromaterialen in de vorm van composieten milieuvoordelen opleveren doordat wordt bespaard op grondstoffen en het product na gebruik wordt gecomposteerd. Daarnaast zijn ook onderdelen zoals gasveren, elektromotoren en besturingsmechanismen uitgezonderd van deze eis, omdat fabrikanten vaak voorschrijven dat deze alleen op voorgeschreven manier mogen worden gedemonteerd door daarvoor gekwalificeerd personeel.

Onderzocht is wat de mogelijkheden zijn om voor meubilair een specificatie te geven van de samenstellende materiaalsoorten middels een samenstellingsetiket. De branche heeft aangegeven dat het niet mogelijk is om begin 2010 het samenstellingsetiket voor het gehele assortiment van kantoormeubilair te hebben opgesteld. Om die reden is een minimumeis niet mogelijk, maar is gekozen voor een gunningscriterium dat naarmate een groter deel van de levering (gerelateerd aan de omzet) voorzien is van zo'n etiket, de aanbidding hoger gewaardeerd wordt.

Om recycling te faciliteren is ook onderzocht of het mogelijk is om als eis op te nemen dat kunststoffen onderdelen met een gewicht groter dan of gelijk aan 25 g moeten worden gemerkt

volgens EN-ISO 11469 of een gelijkwaardige norm. Omdat een dergelijk criterium de opdracht te gedetailleerd invult, is er voor dit onderwerp geen criterium geformuleerd.

Overigens speelt bij de recyclingsstructuur de vraag naar de verantwoordelijkheid. Bij de overheid gaat naar schatting 40% van het meubilair terug naar de leverancier of naar de Domeinen, van het overige deel is niet bekend wat ermee gebeurt. Na de tweede en derde gebruiker is de industrie het zicht op de producten kwijt. Tijdens het vooronderzoek is naar voren gekomen dat een verwijderingsstructuur hier wellicht bij zou helpen. Rekening moet worden gehouden met import van buiten Europa en met de secundaire markt. Daarbij is de essentie is om de recycling onder controle krijgen, zodanig dat materialen na gebruik universeel bruikbaar zijn. Het opzetten van een inzamelingsstructuur valt echter niet binnen de scope van duurzaam inkopen.

Milieubeleid en zorg in de keten

Experts pleiten voor het eisen van een vorm van kwaliteits- en milieuzorg door de gehele keten. Criteria zouden niet moeten worden beperkt tot het product en zijn samenstellende materialen, ook de milieuaspecten van productieactiviteiten zijn van belang. Het is binnen de grenzen van de aanbestedingsregelgeving echter lastig om een generieke eis te formuleren voor de hele keten. Productie bestaat steeds vaker uit de inkoop van componenten en vervolgens assemblage. Dat betekent dat het steeds moeilijker wordt om zicht te houden op de inrichting van de achterliggende keten en de gebruikte grondstoffen. Daarom is in de huidige set criteria geen eis geformuleerd rondom de keten.

Analysemethoden

Tijdens het proces van criteriaontwikkeling is van diverse kanten geopperd om enige vorm van levenscyclusanalyse of analyse van het energiegebruik ("embodied energy") in de eisen op te nemen. Tijdens de discussies over dit onderwerp bleek echter dat de te gebruiken methoden en te hanteren aandachtspunten niet voldoende eenduidig zijn vast te leggen. Zelfs een gunningscriterium over het uitvoeren van een milieukundige analyse tijdens het ontwerpstadium van het product, met als doel de milieupreformance van het product te verbeteren, is van diverse kanten als niet realistisch beoordeeld.

Contractvormen

Een maatregel van een geheel andere orde is om in het ontwerpstadium meer aandacht te schenken aan recyclebaarheid boven het verlengen van de levensduur, in combinatie met operational lease. Ook zouden alle onderdelen vervangbaar moeten zijn en is het denkbaar dat ze via een modulair systeem universeel op elkaar aansluiten. Omdat dit nadere afstemming vereist met andere schakels in de keten en fors ingrijpt in de huidige manier waarop overheden inkopen is het effect op duurzaamheid in deze criteriaronde niet verder onderzocht. Afhankelijk van de ontwikkelingen in de markt zou dit een onderwerp van aandacht kunnen zijn bij de toekomstige actualisatie van de criteria.

Hout

Het kabinet heeft in juni 2004 bepaald dat overheden die hout inkopen zoveel mogelijk duurzaam hout moeten kopen. In het kabinetsstandpunt staat letterlijk: 'dat alle instanties welke onder de ministeriële verantwoordelijkheid vallen zich ertoe verplichten dat het door hen aangekochte of aanbestede hout zoveel mogelijk en op termijn volledig op aantoonbaar duurzame wijze geproduceerd is. Daarnaast verzekeren zij zich er minimaal van dat het hout van aantoonbaar legale afkomst is'.

Het ministerie van VROM heeft een meetlat opgesteld voor duurzaam geproduceerd hout, de Timber Procurement Assessment System (TPAS). Aan de hand van deze meetlat voor duurzaam bosbeheer kan de overheid beoordelen of hout duurzaam is geproduceerd.

De minister van VROM heeft TPAS op 24 juni 2008 vastgesteld en aan de Tweede Kamer toegezonden (zie Kamerstukken op <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm>, dossier duurzame ontwikkeling). De toetsing van de eerste certificatiesystemen voor duurzaam hout aan de meetlat (TPAS) heeft inmiddels plaatsgevonden. Vijf systemen - FSC, PEFC-Duitsland, PEFC-

Zweden, PEFC-België en FFCS (PEFC-Finland) - voldoen op dit moment aan de door het Ministerie van VROM vastgestelde inkoopcriteria voor duurzaam hout.

Voor het aantonen van legaliteit sluit het Ministerie van VROM aan bij toetsing uitgevoerd door het Central Point for Expertise on Timber (CPET; www.proforest.org/cpet) in het Verenigd Koninkrijk. Een bewijs dat voldoet aan de legaliteitscriteria van CPET wordt in ieder geval geaccepteerd. Meer informatie staat op www.inkoopduurzaamhout.nl.

In 2010 zal naar verwachting duidelijk worden of en hoe deze uitgangspunten uitgewerkt kunnen worden in criteria voor deze productgroep.

Cradle-to-Cradle

Het 'Triple-P' concept (People, Planet, Profit) is een breed en richtinggevend denkkader voor de duurzame ontwikkeling in de samenleving. Recent is er bovendien veel aandacht ontstaan voor het 'Cradle-to-Cradle' concept. Dit concept zet een uitdagend toekomstbeeld neer, namelijk een menselijke samenleving die een positieve invloed heeft op het ecosysteem. Het accent verschuift daarbij van eco-efficiënt (minimaliseren van het ongewenste) naar ecoeffectief (optimaliseren van wenselijke). Producten en productiesystemen worden zodanig ontworpen dat ze een nuttige functie vervullen, ook na afloop van het gebruik. Kortom een duurzame kringloopsamenleving waarin materialen telkens hoogwaardig terugkeren in de technosfeer of biosfeer. Een dergelijke benadering daagt uit tot creativiteit en innovatie. Via Duurzaam Inkopen wil de overheid ontwikkelingen die toewerken naar deze duurzame kringloopsamenleving stimuleren. In deze productgroep zie je dat bijvoorbeeld terug in de criteria waarin hergebruik wordt gefaciliteerd. Meer informatie over hoe de overheid via Duurzaam Inkopen het Cradle-to-Cradle-concept kan stimuleren staat in de brochure die te downloaden is van [PIANOo](#).

Sociale aspecten

Duurzaamheid kent naast milieu ook een sociale invalshoek. Voor Duurzaam Inkopen is het sociale aspect uitgewerkt in enkele generieke instrumenten en daarom niet in dit productgroepspecifieke document opgenomen, zie [de website van PIANOo](#). De afspraken over toepassing van deze instrumenten verschillen per overheidssector.

- Voor de bevordering van internationale arbeidsnormen en mensenrechten in de internationale productieketen zijn sociale voorwaarden opgesteld bedoeld voor toepassing bij aanbestedingen boven de Europese drempelwaarden.
- Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return) zijn handvatten opgesteld.
- Verantwoordelijk marktgedrag kan worden bevorderd door als overheden en marktpartijen ieder voor zich de goede intenties vast te leggen. Voor de schoonmaakbranche is hiervoor medio 2011 een code ontwikkeld, die als inspiratiebron kan dienen en waarvoor verbreding naar andere sectoren wordt onderzocht.

Er zijn nog andere sociale elementen denkbaar binnen Duurzaam Inkopen. Daarvoor zijn momenteel geen landelijke instrumenten beschikbaar.

Verpakking en transport

Diverse partijen hebben aangegeven dat er grote onderlinge verschillen zijn in gebruik van verpakkingsmateriaal. De ene fabrikant verpakt de meubels in dekens, de ander gebruikt grote hoeveelheden materiaal om de producten te vervoeren. Hoe verder het product vervoerd moet worden, des te meer verpakkingsmateriaal gebruikt wordt. Verpakking is reeds onderwerp van het Besluit beheer verpakkingen, papier en karton, waarin onder andere de producentenverantwoordelijkheid voor wat betreft inzameling en hergebruik van verpakkingen wordt geregeld. Bovendien is het voor deze productgroep binnen de aanbestedingsregelgeving lastig om eisen te stellen aan transport. Dit is dus niet in de criteria opgenomen.

3 Duurzaamheid in het inkoopproces

De criteria in dit document zijn verdeeld over de verschillende stappen in het inkoopproces. Meer informatie over de stappen in het inkoopproces en de manier waarop duurzaamheid daarin kan worden meegenomen, vindt u op de website van [PIANOo](#). Het is aan te bevelen deze informatie te bekijken voordat u met de criteria voor deze productgroep aan de slag gaat.

3.1 Voorbereidingsfase (aandachtspunten)

Elke inkoop of aanbesteding begint met het inventariseren van de behoefte van de (interne) klant. Duurzaamheid kan in deze fase meegenomen worden door te onderzoeken of de aanschaf noodzakelijk is en of er een duurzamere oplossing is voor de inkoopbehoefte. Er zijn geen specifieke aandachtspunten voor de inkoop van de productgroep Kantoormeubilair.

3.2 Specificatiefase (criteria)

In de specificatiefase wordt de behoefte van de (interne) klant vertaald in een aanbestedingsdocument. In deze fase worden geformuleerd:

- Criteria voor de kwalificatie van leveranciers. Dit kunnen uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen zijn, ofwel eisen aan de leverancier en in een niet-openbare aanbesteding eventueel ook selectiecriteria, ofwel wensen ten aanzien van de leverancier.
- Een beschrijving van de minimeisen die ten aanzien van levering, dienst of werk gesteld worden (het Programma van Eisen).
- Gunningscriteria, ofwel wensen voor levering, dienst of werk. Deze zijn alleen van toepassing als gekozen wordt voor het gunnen op Economisch Meest Voordelige Inschrijving.
- Het contract met daarin contractbepalingen.

De criteria in dit document zijn opgesteld om de inkoper te ondersteunen bij het duurzaam inkopen van Kantoormeubilair. De criteria zijn juridisch getoetst. Elke inkoop en aanbesteding is echter maatwerk. Het opstellen van een aanbestedingsdocument blijft dan ook de verantwoordelijkheid van de inkoper.

3.2.1 Kwalificatie van leveranciers

Voor deze specifieke productgroep zijn geen criteria geformuleerd voor de kwalificatie van leveranciers.

3.2.2 Programma van eisen

Minimeisen

Minimeis nr. 1	De te leveren meubelen hebben bij dagelijks gebruik in een kantooromgeving een levensduur van ten minste 5 jaar, gerekend vanaf de datum van aflevering.
Toelichting voor inkoper	-

Minimumeis nr. 2	Vervangende onderdelen moeten tot 10 jaar na datum van aflevering van het meubel kunnen worden nageleverd. Onder "onderdelen" worden alle componenten van het meubel verstaan: van werkblad en zitting tot scharnieren, wieltjes, et cetera.
Toelichting voor inkoper	Deze eis is opgenomen om onderhoud en recycling te faciliteren.

Minimumeis nr. 3	Het in het meubilair toegepaste plaatmateriaal voldoet aan formaldehydeklasse E1, bepaald volgens EN 120, EN 717-1 of EN 717-2.
Toelichting voor inkoper	Bij spaanplaat, OSB en MDF wordt voor de bepaling meestal EN 120 of EN 717-1 gebruikt. Bij multiplex, meubelplaten, en gecoate of "overlaid" plaatmateriaal wordt EN 717-2 of EN 717-1 gebruikt. De eerst genoemde normen zijn de meest gebruikte methoden. In beide gevallen kan ook EN 717-1 worden gebruikt, maar dat is een duurdere methode.

Minimumeis nr. 4	<p>In het meubilair gebruikt textiel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bevat geen gechloreerde kunstvezels - bevat geen gehalogeneerde brandvertragers, behalve wanneer toepassing van een of meer van dergelijke stoffen op grond van wettelijke regelingen is voorgeschreven; - bevat geen benzidine analoge kleurstoffen; - bevat in de pigmenten en kleurstoffen of specifieke textielvezels geen overschrijdingen van de volgende concentraties zware metalen: <ul style="list-style-type: none"> - antimoon: 300 mg/kg (polyester) en 50/250 mg/kg (kleurstof/pigment); - arseen: 50 mg/kg (kleurstof/pigment); - chroom totaal: 100 mg/kg (kleurstof/pigment); - koper: 250 mg/kg (kleurstof); - nikkel: 200 mg/kg (kleurstof); - tin: 250 mg/kg (kleurstof); - zink: 1.000 mg/kg elastane en 1.500/1.000 mg/kg (kleurstof/pigment).
Toelichting voor inkoper	-

Minimumeis nr. 5	De in/op het meubel gebruikte coating voldoet aan de grenswaarden voor emissie van antimonium, arseen, barium, cadmium, chroom, lood, kwik en selenium zoals vermeld in EN 71-3.
Toelichting voor inkoper	-

inkoper	
---------	--

Minimumeis nr. 6	<p>Materialen moeten met behulp van huis-, tuin- en keukengereedschap van de andere materialen in het meubel (exclusief oppervlaktebehandeling) zijn te scheiden. Deze eis geldt niet voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - composieten of samengestelde panelen. - onderdelen, zoals een gasveer, besturingkast of elektromotor waarvan de fabrikant voorschrijft dat deze alleen mogen worden gedemonteerd door gekwalificeerd personeel.
Toelichting voor inkoper	<p>Deze eis is opgenomen om onderhoud en recycling te faciliteren.</p> <p>Voorbeelden van samengestelde panelen zijn Sandwichpanelen met een kartonnen honingraat of polystyreen kern en MDF, gemelamineerd spaanplaat, multiplex of aluminium dekbladen.</p>

3.2.3 Gunningscriteria

Gunningscriteria

Gunningscriterium nr. 1	<p>Naarmate een groter percentage van het te leveren meubilair, gemeten in omzetwaarde, vergezeld gaat van een samenstellingsetiket, wordt dit onderdeel van de inschrijving hoger gewaardeerd.</p> <p>Onder omzetwaarde wordt verstaan de in de overeenkomst vastgelegde prijs vermenigvuldigd met de afname van de aanbestedende dienst.</p> <p>Het etiket bevat de opsomming van alle in het meubel gebruikte materialen en het gewicht van die materialen. Dit gewicht is uitgedrukt in een percentage van het totaalgewicht van het meubel, in afdalende volgorde en minimaal optellend tot 95% van het totaalgewicht van het meubel.</p> <p>Hierbij wordt voor de verschillende materiaalsoorten de aanvullende woordenlijst 'Deel A: Materialen van de EU-CPV-lijst' gebruikt, zoals vermeld in EG-Verordening nr. 2195/2002 en de bijbehorende bijlagen.</p> <p>Deze lijst is weergegeven in bijlage 2 en is te vinden via onderstaande link <a cpv"="" href="http://www.europeseaanbestedingen.eu/europeseaanbestedingen/download/cpv-codes/cpv-verordeningen.pdf#search=">http://www.europeseaanbestedingen.eu/europeseaanbestedingen/download/cpv-codes/cpv-verordeningen.pdf#search="cpv".</p> <p>Voor zover deze lijst niet toereikend is kan de inschrijver van deze terminologie afwijken. Waar componenten bestaan uit een mengsel van meerdere materialen worden de twee meest aanwezige materialen benoemd.</p>
Toelichting voor inkoper	<p>Dit gunningscriterium is opgenomen om onderhoud en recycling te faciliteren.</p> <p>In het criterium staat: 'het te leveren meubilair [...] vergezeld gaat van', wat betekent dat de informatie bij elk product geleverd kan worden, maar ook bij het geheel van de levering of bij de offerte. De informatie kan op papier worden aangeleverd of digitaal.</p>

3.2.4 Contract

Contractbepaling nr. 1	<p>Sociale aspecten</p> <ul style="list-style-type: none">• Voor de bevordering van internationale arbeidsnormen en mensenrechten in de internationale productieketen zijn sociale voorwaarden opgesteld bedoeld voor toepassing bij aanbestedingen boven de Europese drempelwaarden. Zie de website van PIANOo over sociale voorwaarden.• Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return) zijn handvatten opgesteld. Zie de website van PIANOo over Social Return.
Toelichting voor inkoper	<p>Duurzaamheid kent naast milieu ook een sociale invalshoek. Voor Duurzaam Inkopen is het sociale aspect uitgewerkt in enkele generieke instrumenten en daarom niet in dit productgroepspecifieke document opgenomen. De afspraken over toepassing van deze instrumenten verschillen per overheidssector.</p>

3.3 Gebruiksfase (aandachtspunten)

Nadat het inkooptraject is afgerond en een product of dienst is ingekocht, bestaan er mogelijkheden om het product op een duurzame wijze te gebruiken. Er zijn geen specifieke aandachtspunten voor deze productgroep.

4 Meer informatie

Milieukeur Meubelen, Stichting Milieukeur 2005, www.smk.nl

Swan labelling of Furniture and fitments, Version 3.4, www.svanen.nu

GPP training toolkit, Background report - Furniture, ICLEI, ec.europa.eu/environment/gpp

Milieugerichte Handreiking voor Inkopers in de Woninginrichtingbranche, IVAM, 2003

Algemene informatie over het programma Duurzaam inkopen is te vinden op de website van [PIANOo](http://PIANOo.nl).

Bijlage 1 Wijzigingen ten opzichte van vorige versie

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van versie 1.0, datum 3 oktober 2008 zijn:

- De layout van het document is aangepast en de algemene teksten zijn geactualiseerd. Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in overige toelichtende teksten, aandachtspunten of criteria.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van versie 1.1, datum 15 april 2009 zijn:

- Dit document is per 3 juli 2009 in bewerking naar aanleiding van bespreking van Duurzaam Inkopen in de Tweede Kamer. U kunt de website van SenterNovem raadplegen voor meer informatie.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van versie 1.2, datum 6 juli 2009 zijn:

- Dit document is per 28 juli gewijzigd naar aanleiding van bespreking van Duurzaam Inkopen in de Tweede Kamer op 2 juli 2009. De minimumeis m.b.t. het markeren van kunststofonderdelen is vervallen. De minimumeis dat minimaal 25% van het meubilair een samenstellingsetiket dient te hebben is veranderd in een gunningscriterium, met aanpassing van het bestaande gunningscriterium over hetzelfde onderwerp. De tekst in hoofdstuk 2 is hierop aangepast.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van versie 1.3, datum 28 juli 2009 zijn:

- De layout van het document is aangepast en algemene teksten zijn geactualiseerd.
- In hoofdstuk 1 is aan de afbakening van de productgroep toegevoegd dat de criteria niet van toepassing zijn op de inkoop van tweedehands kantoormeubilair.
- In hoofdstuk 2 zijn de teksten in verband met wijzigingen in de criteria aangepast.
- In hoofdstuk 3 zijn een aantal criteria aangepast:
- In minimumeis nr.1 is verwijderd 'Als het in het meubilair gebruikte polyurethaanschuim voldoet aan de eisen zoals gesteld in NEN 3373 dan wordt voor het schuim voldaan aan deze eis'.
- In minimumeis nr. 6 is toegevoegd 'onderdelen, zoals een gasveer, elektromotor of besturingkast waar van de fabrikant voorschrijft dat deze alleen mogen worden gedemonteerd door gekwalificeerd personeel'.
- In gunningscriterium nr.1 is de link naar de CPV materialenlijst vernieuwd en is toelichtende tekst toegevoegd.
- In alle criteria zijn de bewijsmiddelen aangepast.
- In hoofdstuk 4 zijn twee websites toegevoegd.
- De materialenlijst in de bijlage is vernieuwd.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van versie 1.4, datum 21 januari 2010 zijn:

- Naar aanleiding van het advies van VNO-NCW, MKB-Nederland, MVO-Nederland, De Groene Zaak en NEVI over Duurzaam Inkopen, zijn de volgende zaken aangepast:
 - Onder 1.2, Status en relatie met vernieuwing Duurzaam Inkopen, is een toelichting op het advies en de gevolgen voor het huidige document opgenomen.
 - De bewijsmiddelen zijn geschrapt en er is, alleen waar relevant, informatie over verificatie opgenomen in de toelichting voor de inkoop.

- De Sociale Voorwaarden zijn toegevoegd: in hoofdstuk 2 is de paragraaf sociale aspecten aangepast en in hoofdstuk 3 is, onder 3.2.4 Contract, een verwijzing opgenomen naar de generieke handvatten voor sociale aspecten.
- De algemene teksten zijn geactualiseerd. Er zijn verwijzingen naar de website van PIANOo toegevoegd.

Bijlage 2 Materialen van de EU CPV-lijst

De materialenlijst is beschreven in EG-Verordening nr. 2195/2002 en de vijf bijbehorende bijlagen.

Groep A: Metalen en metaallegeringen

AA01-1	Metaal
AA02-4	Aluminium
AA03-7	Brons
AA04-0	Koper
AA05-3	IJzer
AA06-6	Lood
AA07-9	Nikkel
AA08-2	Tin
AA09-5	Zink
AA10-8	Legering
AA11-1	Staal
AA12-4	Koolstofstaal
AA13-7	Vanadium
AA14-0	Chroom
AA15-3	Mangaan
AA16-6	Kobalt
AA17-9	Yttrium
AA18-2	Zirkonium
AA19-5	Molybdeen
AA20-8	Technetium
AA21-1	Ruthenium
AA22-4	Rodium
AA23-7	Cadmium
AA24-0	Lutetium
AA25-3	Hafnium
AA26-6	Tantaal
AA27-9	Wolfraam
AA28-2	Iridium
AA29-5	Gallium
AA30-8	Indium
AA31-1	Thallium
AA32-4	Barium
AA33-7	Cesium
AA34-0	Strontium
AA35-3	Rubidium
AA36-6	Calcium
AA37-9	Kalium
AA38-2	Natrium
AA39-5	Lithium
AA40-8	Niobium

AA41-1	Osmium
AA42-4	Renium
AA43-7	Palladium
AA44-0	Messing
AA45-3	Goud
AA46-6	Zilver
AA47-9	Platina
AA48-2	Magnesium
AB02-5	Keramiek

Groep B: Niet-metalen

AB03-8	Porselein
AB04-1	Klei
AB05-4	Beton
AB06-7	Kunststof
AB07-0	Polyester
AB08-3	Polyetheen (Polyethyleen)
AB09-6	Polystyreen
AB11-2	PVC
AB12-5	Rubber
AB13-8	Hout
AB14-1	Naaldhout
AB15-4	Tropisch hout
AB16-7	Bamboe
AB17-0	Kurk
AB18-3	Papier
AB19-6	Leder
AB20-9	Glasvezel
AB21-2	Glas
AB22-5	Glazen binnenflessen
AB23-8	Glazen onderdelen
AB24-1	Textiel
AB25-4	Synthetisch
AB26-7	Timmerhout
AB27-0	Steen
AB28-3	Marmer
AB29-6	Edelstenen
AB30-9	Wol
AB31-2	Zijde
AB32-5	Linnen
AB33-8	Katoen
AB34-1	Terrazzo
AB35-4	Graniet
AB36-7	Leisteen
AB37-0	Koolstof